

handlede Ændringsforslag stillede af hele Udvalget, og jeg ønsker her yderligere at betone, at disse er tilvejebragte med en Støtte af den højtærede Minister, for hvilken Udvalget er den højtærede Minister megen Tak skyldig.

I Henhold til, hvad jeg her har fremført, skal jeg tillade mig at anbefale samtlige de af mig her omhandlede Ændringsforslag til det høje Tings Vedtagelse.

Bojsen: Efter at den ærede Ordfører har gjort Rede for de talrige Ændringsforslag, som hele Udvalget er enigt om, kan jeg ganske forbigaa dem og skal udelukkende holde mig til de Forslag, som Mindretallet har stillet. Jeg vil dog straks sige, at Mindretallets Standpunkt i denne Sag er det konservative, det er Flertallet, som vil have en Forandring i den bestaaende Tilstand. Det, vi ønsker, er, at de 7 private Skoler, som vi har her i Landet, skal bevare deres Karakter som private Skoler ligesom hidtil. Lovforslaget derimod foreslaar, at Staten skal overtage en Garanti for Lønningen af Lærerne ved disse Skoler, og at Ministeren i Forbindelse dermed skal have Indseende baade med Lærernes Kaldelse og deres mulige Afskedigelse. Men naar det gennemføres, forekommer det mig rigtignok, at man med en vis Ret kan sige, at disse Privatskoler er blevet Statsskoler. Det er i alt Fald et Princip, man her indfører, der ikke har været fulgt af Rigsdagen i en lang Række af Aar. Vi har jo her i Landet et meget stort Tal af Privatskoler, vi har tekniske Skoler, Realskoler, private Seminarier, Landbrugsskoler, Folkehøjskoler. Alle er de private og understøttes af Staten med et vist Beløb, der tildeles dem efter forskellige Regler. Men at Staten har befattet sig med at garantere samtlige Lærerlønninger ved disse Skoler, og at Staten kalder Lærerne ved dem og afskediger dem, ved jeg ikke er gennemført ved nogen eneste Privatskole. Hvis man nu ved dette Lovforslag godkender dette Princip, skønner jeg ikke rettere end, at det bliver et Skraaplan for Staten at komme ind paa, idet da alle de private Skoler kan komme og forlange noget lignende. Og hvor store Udgifter det kan medføre for Staten, kan man vanskeligt sige, men det vil blive ikke saa ganske smaa Beløb. Jeg tror derfor, man skal være varsom med at fravige det Princip, man hidtil har fulgt overfor de private Skoler.

Men der er tillige en anden Grund til at blive ved det bestaaende, og det er Hen-

synet til Skolernes Dygtighed. Nu skal det være langt fra mig at sige, at alle Statsskoler staar tilbage for de private Skoler i Dygtighed, men der er dog et Punkt, som er Statsskolernes Achilleshæl, de kan ikke komme af med en Lærer, der ikke duer. Naar han først er blevet ansat og er pensionsberettiget, skal der noget overordentlig graverende til for at faa ham afskediget. Ved en privat Skole gaar det ganske stille og roligt. Forstanderne ved disse Skoler er stærkt interesserede i at skaffe sig de dygtigste mulige Lærere, de er ude om sig efter dem, og er der en Lærer, der ikke fylder sin Plads tilstrækkeligt, sørger Bestyreren ved den private Skole for at faa ham fjernet, uden at det vækker nogen synderlig Opsigt. Vi ser, hvor vanskeligt det derimod er for den offentlige Skole at afskedige en Lærer. Den bekendte § 8 har jo vakt en saadan Indignation, og jeg tror med Rette, fordi, naar en Lærer, der er ansat ved den offentlige Skole, bliver afskediget, tror man, at der foreligger noget graverende, og da er en saadan Lærer meget ilde stillet, idet han ikke kan komme i Vej paa anden Maade. Derimod, ved de private Skoler, hvor Lærerne tidt flytter fra den ene Skole til den anden, vil en Afskedigelse slet ikke virke paa den Maade for Læreren. Det bliver ikke saa vanskeligt for ham at komme i Stilling igen. Og jeg tror ogsaa, det har sin store Betydning for Undervisningen, at Forstanderen, som bærer Ansvar for Skolen, kan skaffe sig selv sine Lærere, der harmonerer med ham og kan arbejde sammen med ham, og at han ogsaa er i Stand til at kunne afskedige en af Lærerne. Jeg tror ogsaa, at det bevirker, at hele Arbejdet paa Skolen kommer til at gaa mere fredeligt, om jeg maa kalde det saaledes, og ogsaa mere dygtigt. — Jeg tror derhos, at de private Skoler, der konkurrerer med hinanden indbyrdes og søger at tiltrække de bedst mulige Kræfter, ligesom vækker Energien i Skolevæsenet. Jeg frygter for, at hvis vi gør alle de 7 Navigationsskoler til Statsskoler, der da ikke vil blive nær den Energi i Arbejdet, der hidtil har været. Naar man nu ved, at ingen har haft noget at klage over Arbejdet i de 7 Navigationsskoler, vi hidtil har haft, og at Navigationsdirektøren har udtalt sin Tilfredshed dermed, hvorfor skal vi da nu forlade det gamle Princip, at Skolerne staar som private Skoler, og at Forstanderen staar som den ansvarhavende?

Nu kan det jo nok være, at den Pristigning, der er foregaaet, man kan gerne sige paa alting, i de senere Aar, kan be-